

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Jozefa Hargaša **v právnej veci žalobcu D. C.**, bytom v Č., zastúpeného *JUDr. E. M., advokátom*, so sídlom v B, H., **proti žalovanému Daňovému riaditeľstvu Slovenskej republiky** so sídlom v Banskej Bystrici, Nová 13, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. I/226/1630-38770/2009/990600-r zo dňa 24.3.2009, č. I/226/1630-38772/2009/990600-r zo dňa 24.3.2009, a č. I/226/1630-38769/2009/990600-r zo dňa 24.3.2009, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11S/36/2009 - 80 zo dňa 26.8.2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11S/36/2009 - 80 zo dňa 26. augusta 2009, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trenčíne zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania v záhlaví označených rozhodnutí žalovaného zo dňa 24.3.2009, ktorými zmenil dodatočné platobné výmery Daňového úradu Nové Mesto nad Váhom v ich adresnej časti a uviedol, že adresátom je žalobca a nie jeho právny zástupca, ako to nesprávne uviedol prvostupňový správny orgán. Dodatočnými platobnými výmery bola žalobcovi vyrubená daň z pridanej hodnoty (ďalej aj „DPH“) za zdaňovacie obdobie druhého štvrťroka 2006 v sume 1.800,60 eura, za obdobie tretieho štvrťroka 2006 v sume 5.710,54 eura a za štvrtý štvrťrok 2006 v sume 4.446,32 eura. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že žalobcovi ich náhradu nepriznal.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že po preskúmaní napadnutých rozhodnutí a postupu, ktorý im predchádzal, v rozsahu dôvodov žaloby, dospel k záveru, že rozhodnutia sú v súlade so zákonom. Konštatoval, že predmetom preskúmania sú tri rozhodnutia daňových orgánov za rôzne zdaňovacie obdobia roku 2006, komplikované

spoločnou žalobou, v ktorej žalobca neuviedol konkrétne, ktorá námietka sa týka toho-ktorého rozhodnutia, pričom v žalobe absentuje výslovné tvrdenie žalobcu, že napadnutými rozhodnutiami bol ukrátený na svojich právach. Konštatoval, že žalobca za druhý, tretí, štvrtý štvrtrok roku 2006 požiadal o odpočítanie dane z pridanej hodnoty z predložených faktúr a následne správca dane vykonal u neho daňovú kontrolu, ktorú ukončil protokolom. Poukázal na to, že žalobca sa k protokolu včas v zmysle § 15 ods. 10 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov (ďalej len „zákon č. 511/1992 Zb.“) nevyjadril, pričom zmeškanie lehoty nie je možné odpustiť, jeho námietky v tomto smere považoval preto za právne irelevantné. Po preskúmaní napadnutých rozhodnutí dospel k záveru, že daňové orgány dostatočne a spoľahlivo zistili skutkový stav a vo veci vyvodili správny právny záver. Dôvodil, že nezistil, že by vykonané dôkazy boli vyhodnotené v neprospech žalobcu a nevykonanie niektorých dôkazov, ktoré navrhol žalobca, nie je v rozpore so zákonnou úpravou dokazovania v daňovom konaní. Uviedol, že žalobca musí akceptovať, že dôkazné bremeno má on, nemôže ho presúvať na správcu dane (§ 29 ods. 8 zákona č. 511/1992 Zb.). Uzavrel zhodne ako daňové orgány, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno, nepreukázal splnenie zákonných podmienok na odpočítanie DPH z predložených faktúr, keďže nepreukázal reálne dodanie práce dodávateľmi, uvedenými na faktúrach. Porušenie procesných práv žalobcu ako účastníka daňového konania krajský súd nezistil, pretože žalobca nedodrжал lehotu na vyjadrenie k protokolu a túto lehotu nemožno odpustiť (§ 15 ods. 10 zákona č. 511/1992 Zb.). Mal za to, že dôvody rozhodnutia žalovaného, ktoré zodpovedajú adekvátnej aplikácii príslušných ustanovení zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty (ďalej aj „zákon o DPH“) poukazujú na tzv. osobný charakter zdaniteľných plnení pri DPH, pri ktorom identifikácia osoby, ktorá uskutočnila zdaniteľné plnenie v prospech iného platiteľa uvedená vo faktúre, musí zodpovedať skutočnému stavu. Poukázal na to, že hmotnoprávne podmienky uvedené v § 49 a § 51 zákona o DPH musia byť splnené, a nie je možné ich odpustiť ani pri vzniku zodpovednosti inej osoby za vady dokladu ani za dobromyseľnosť platiteľa a platiteľ práve pre ľahkú zneužitelnosť je povinný ich preukázať. Krajský súd sa stotožnil so závermi daňových orgánov a z uvedených dôvodov žalobu zamietol. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil neúspechom žalobcu v konaní s poukazom na § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, navrhujúc, aby odvolací súd prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na nové konanie, alternatívne aby rozhodol tak, že žalobe vyhovie. Zopakoval, že v žalobe sa domáhal objektívneho zistenia skutkového stavu a poukázal na vady správneho konania, ktoré mali vplyv na zákonnosť rozhodnutí, a tiež namietal nezohľadnenie návrhov na doplnenie dokazovania, nesprávne zhodnotenie vykonaných dôkazov, a prejavil nesúhlas s vyjadrením žalovaného. Poukázal na to, že pojednávania nariadeného na deň 26.8.2009 sa nezúčastnil, nakoľko o ňom nemal vedomosť, a rovnako sa na ňom nezúčastnil jeho bývalý právny zástupca. Namietal preto, že týmto konaním mu bolo odňaté ústavné právo konať pred súdom. Mal za to, že keďže krajský súd nezohľadnil jeho návrhy na doplnenie dokazovania, nesprávne zhodnotil vykonané dôkazy, znovu nevypočul svedkov, následne vo veci vyvodil nesprávny právny záver.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť, pridržiavajúc sa svojho stanoviska podaného k žalobe zo dňa 25.6.2009 a trvajúc na skutočnostiach v tomto stanovisku, majúc za to, že napadnuté rozhodnutia daňových orgánov boli vydané v súlade s právnymi predpismi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím, či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide. Správne súdnictvo zabezpečuje kontrolu zákonnosti rozhodnutia. Keďže správny súd (s výnimkou vecí uvedených v ustanovení § 250i ods. 2 OSP - § 250j ods. 5 OSP) nie je oprávnený rozhodnúť vo veci samej, je pre posúdenie veci rozhodujúci právny (a samozrejme aj skutkový) stav v čase rozhodovania správneho orgánu (§ 250i ods. 1 veta prvá OSP).

Konanie a rozhodovanie súdu o žalobe podanej proti rozhodnutiu žalovaného je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa piatej časti OSP a nie je pokračovaním administratívneho konania. Nie je preto úlohou súdu prvého stupňa doplňovať vecnú, či právnu argumentáciu rozhodnutia žalovaného. Správny súd preberá od správneho orgánu nielen dôkazný stav, ale aj jeho právne hodnotenie. Iným hodnotením, než ktoré vykonal správny orgán, by súd neprípustne a v rozpore so zákonom zasiahol do práva voľného hodnotenia dôkazov, ktoré patrí správne orgánu.

Podľa § 245 ods. 2 OSP pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súdneposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia.

Správny súd pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu v konkrétnej právnej veci sa v zásade obmedzí len na otázku, či vykonané dôkazy, z ktorých správny orgán vychádza, nie sú pochybné, najmä kvôli prameňu, z ktorých pochádzajú alebo pre porušenie niektorej procesnej zásady správneho konania a ďalej na otázku, či vykonané dôkazy logicky robia vôbec možným skutkový záver, ku ktorému správny orgán dospel. Správny súd pri preskúmaní zákonnosti správneho rozhodnutia a postupu správneho orgánu posudzuje, či správny orgán aplikoval na predmetnú právnu vec relevantný právny predpis.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vyhodnotiac rozsah a dôvody odvolania žalobcu vo vzťahu k napadnutému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, oboznámia sa s obsahom pripojeného spisového materiálu, t. j. s obsahom súdneho a administratívneho spisu, v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou OSP konštatuje,

že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem, obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku prvostupňového súdu, ktoré podľa súdu odvolacieho vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. V súlade so závermi prvostupňového súdu i odvolací súd mal z predloženého spisového materiálu za preukázané, že skutkový stav bol správnym orgánom náležite zistený a správne právne posúdený. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu, považujúc právne posúdenie veci krajským súdom za správne, a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na vysporiadanie sa s odvolacou námietkou žalobcu.

Žalobca založil svoje odvolanie na námietke, že mu postupom krajského súdu bolo odňaté ústavné právo konať pred súdom. Tvrdil, že sa nezúčastnil pojednávania nariadeného na deň 26.8.2009, nakoľko o ňom nemal vedomosť, a rovnako sa na ňom nezúčastnil jeho bývalý právny zástupca.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie závadný postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednes, navrhovať dôkazy a pod.). Na takúto vadu konania musí odvolací súd prihliadnuť z úradnej povinnosti, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom takouto procesnou vadou nemožno považovať za správne. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím.

Z obsahu predloženého spisu odvolací súd zistil, že dňa 27.11.2008 žalobca písomne splnomocnil na zastupovanie v predmetných veciach advokáta Mgr. K. H., ktorému krajský súd dňa 10.7.2009 doručil predvolanie na pojednávanie nariadené na deň 26.8.2009. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 26.8.2009, na ktorom bol vyhlásený napadnutý rozsudok, vyplynulo, že na tomto pojednávaní bol za žalobcu prítomný Mgr. M. I. podľa substitučnej plnej moci zo dňa 20.7.2009 (č. 1. 70 súdneho spisu). Zo spisu krajského súdu ďalej vyplynulo, že dňa 13.10.2009 mu bolo doručené podanie, ktorým žalobca oznámil súdu odvolanie plnej moci udelenej Mgr. K. H..

Podľa § 24 OSP účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Ak nejde o zastupovanie podľa § 26, môže si účastník zvoliť za zástupcu len fyzickú osobu. V tej istej veci môže mať účastník súčasne len jedného zvoleného zástupcu; to neplatí, ak ide o zastúpenie podľa § 25.

Podľa § 25 ods. 1 OSP ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť.

Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia advokát je oprávnený dať sa zastupovať iným advokátom ako ďalším zástupcom, prípadne advokátskym koncipientom, ktorého zamestnáva.

Podľa § 49 ods. 1 vety prvej OSP ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku sa doručuje iba zástupcovi.

V zmysle citovaného § 24 OSP sa môže účastník občianskeho súdneho konania dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Ide o zastúpenie na základe plnej moci. Z ustanovení § 25 a nasl. OSP vyplýva, že závisí od vôle účastníka, či a koho si zvolí za zástupcu. Zástupcom účastníka musí byť v konaní podľa druhej hlavy piatej časti OSP advokát (§ 250a OSP). Ak si účastník za zástupcu zvolí advokáta, plnú moc udelenú advokátovi nemôže obmedziť.

V prípade, ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, všetky písomnosti, vrátane predvolania na pojednávanie, súd doručuje len tomuto zástupcovi. Nie je však vylúčené, aby sa predvolanie na pojednávanie doručilo aj priamo účastníkovi. Či predvolanie na pojednávanie bude doručené okrem zástupcu aj účastníkovi závisí od zváženia súdu, ktorý tak urobí vtedy, ak považuje osobnú účasť účastníka na pojednávaní za potrebnú, napríklad ak mieni účastníka na pojednávaní vypočuť. Ak nemá účastník na pojednávaní osobne niečo vykonať, stačí, aby na pojednávanie bol predvolaný len jeho zástupca. Zástupca je totiž oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť účastník.

Procesný postup krajského súdu, ktorý doručil predvolanie na pojednávanie splnomocnenému advokátovi žalobcu, bol v súlade s § 49 ods. 1 OSP. Rovnako tak bol v súlade so zákonom procesný postup krajského súdu, keď na pojednávaní dňa 26.8.2009 prejednal a rozhodol vec s advokátskym koncipientom ako ďalším zástupcom (substitútom) splnomocneného advokáta žalobcu v zmysle § 25 ods. 3 OSP.

Z uvedených dôvodov nemožno považovať za dôvodnú žalobcovu námietku o odňatí možnosti konať pred súdom postupom krajského súdu. Realizácia procesných práv žalobcu nebola znemožnená, naopak žalobca mohol účinne obhajovať svoje práva a právom chránené záujmy prostredníctvom zvoleného zástupcu.

Vzhľadom na to, že žalobca v stručnom odvolaní len vo všeobecnej rovine zopakoval dôvody žaloby, bez bližšej konkretizácie námietok voči napadnutému rozsudku krajského súdu, neuviedol také skutočnosti, ktoré by spochybňovali vecnú správnosť výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ani také námietky, s ktorými by sa správne orgány ako aj krajský súd v odôvodnení svojich rozhodnutí neboli podrobne vyporiadali, a keď ani v postupe správnych orgánov neboli zistené žiadne vady, ktoré by mali vplyv na ich zákonnosť (§ 250i ods. 3 OSP) Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne podľa § 219 ods. 1, 2 OSP s poukazom na § 250ja ods. 3 veta druhá OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v súlade s ustanovením § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal, nakoľko žalobca nemal v odvolacom konaní úspech a žalovaný náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil (§ 151 ods. 1 veta prvá OSP v spojení s § 211 ods. 2 a § 26c ods. 1 veta prvá OSP) a ani mu v odvolacom konaní trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 23. februára 2011

JUDr. Jaroslava Fúrová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth